

معرفی کتاب

دکتر محمدرضا فخرروحانی^۱

بغية النبلاء في تاريخ كربلاء

السيد عبدالحسين الكلیددار آل طعمة،
تحقیق وتصحيح: السيد عادل عبدالصالح
الكلیددار آل طعمة، با مقدمه آیت الله سید
محمدرضا حسینی جلالی، تهرآن،
دارالسمیع، ۱۴۳۷ق / ۱۳۹۵ش / ۲۰۱۶م.
۳۱۵ص.

کربلا همواره با چند پدیده شناخته
می شود؛ حرم های مطهر، عزاداری و واقعه
عاشورا. باید گفت شناخت جغرافیای

تاریخی یک مکان زیارتی، در ایجاد رابطه قلبی میان زائر و مزوری که در آن جا مدفون
است، نقشی بسزا دارد و آن مکان زیارتی بیشتر در خاطرش نقش می بندد و تأثیرگذارتر
خواهد بود. هر چند تاریخ منطقه کربلا را می توان به دودوره پیش و پس از عاشورای سال
۶۱ هجری تقسیم کرد، سوگمندها باید گفت اکثر زائران و حتی روحانیون کاروان ها و
مداحان نیز از جغرافیای تاریخی کربلا اطلاع چندانی ندارند. از این جا مشخص می شود
کتاب هایی که سیر تاریخ تکامل شهر کربلا را ارائه می دهند، چه خلایق را پر می کنند.

۱. استادیار دانشگاه قم.

کتاب حاضر، به قلم نویسنده برجسته عراقی و کربلایی مرحوم آقای سید عبدالحسین کلیددار آل طعمه است که منصب سدان و تولیت حرم امام حسین علیه السلام به طور موروثی به ایشان رسید و وی نیز به مدت سی سال، از سال ۱۳۱۸ تا ۱۳۴۸ قمری افتخار تولیت بودن آن حرم شریف را برعهده داشت.

اعضای خاندان کلیددار آل طعمه به مدت دست کم دو قرن، افتخار سدان و تولیت حرم بودن را داشتند و نویسندگان، مورخان، عالمان و شعرا بزرگ از این خانواده به جهان علم تقدیم شدند.

کتاب یاد شده دارای شش فصل است:

فصل اول، به تاریخچه مختصر کربلا از صدر اسلام تا زمان نگارش کتاب می پردازد.

فصل دوم، به تاریخ کربلا در قرون اخیر، یعنی از قرن سیزده میلادی به این سو پرداخته و مقدمه آن به سیطره عثمانی ها بر کربلا و سپس با هجوم وهابیان به کربلا بحث آغاز می شود. در رابطه با قرن چهاردهم هجری، این کتاب به نقش کربلا در حرکت استقلال عراق - که به عربی ثورة العشرین نام دارد - می پردازد.

فصل سوم کتاب به طور خاص به تاریخچه بنای قبر مطهر حضرت امام حسین علیه السلام و حوادثی که بر آن گذشت توجه دارد.

موضوع فصل چهارم کتاب، نقشه و موقعیت جغرافیایی شهر کربلا در منطقه میانی فرات است و به شاخه های رود فرات که از کنار کربلا می گذرند می پردازد. جالب توجه این که در همین فصل، موقعیت جغرافیایی اماکنی همچون الطف، الحائر، نینوی، الغاضریه، العقر والنواویس که در متون و روایات مربوط به کربلا ذکر می شوند مورد کاوش قرار گرفته اند.

فصل پنجم به شخصیت شناسی منطقه کربلا در طول تاریخ پرداخته و اهم بزرگان کربلا را معرفی می نماید.

فصل ششم به تحول معماری ساختمان حرم مطهر امام حسین علیه السلام در طول تاریخ توجه دارد.

جالب توجه این که هر چند بیشتر مصادر کتاب، به زبان عربی است، اما نویسنده

محترم از منابع ارزشمند فارسی در حوزه کاری خود نیز به نیکی بهره برده است. گفتنی است در طول تاریخ شهر کربلا، ایرانیان همواره بسیار نقش آفرین بوده‌اند؛ به گونه‌ای که نه تنها زبان فارسی، زبان رایج در کربلا به شمار می‌رفته، بلکه یکی از شرایط عضویت و به ویژه نیل به تولیت حرمین شریفین مطهر کربلا، تسلط به زبان فارسی بوده است.

